

Algemene en artikelsgewijze toelichting

Algemeen

Deze verordening regelt de ondersteuning die de gemeente biedt bij de arbeidsinschakeling van werkzoekenden die horen tot de doelgroep. De opdracht om die ondersteuning te bieden is geregeld in artikel 7 van de Wet Werk en Bijstand (WWB), artikel 34 lid 1 sub a van de IOAW en artikel 34 lid 1 sub a van de IOAZ. Het voorschrift om een verordening vast te stellen waarin deze ondersteuning nader vorm wordt gegeven volgt uit artikel 8 WWB, artikel 35 IOAW en artikel 35 IOAZ.

Artikelsgewijs

Artikel 1 Begripsbepalingen

In dit artikel worden definities gegeven van begrippen die meer dan eens in de verordening voorkomen, en waarvan geen definitie in de WWB is gegeven. Van deze onderwerpen is het van belang dat er telkens hetzelfde onder wordt verstaan.

Artikel 2 Taak gemeente

Burgemeester en wethouders biedt, indien dat noodzakelijk is, de uitkeringsgerechtigde ondersteuning bij het verkrijgen van algemeen geaccepteerde arbeid. Hierbij wordt zoveel mogelijk maatwerk geleverd en dat met een evenwichtige spreiding binnen de verschillende doelgroepen. De belanghebbende dient hierdoor een baan te kunnen vinden die tenminste 6 maanden vervuld kan worden. Hiertoe worden door burgemeester en wethouders reïntegratie-instrumenten ingezet. Ten opzichte van nuggers en ANW-ers kunnen nadere afwijkende regels gesteld worden omtrent de ondersteuning bij arbeidsinschakeling.

Artikel 3 Arbeidsmarktbeleidsplan c.q. beleidsuitvoeringsregels

Burgemeester en wethouders stellen jaarlijks ~~als onderdeel van het beleidsplan een arbeidsmarktbeleidsplan c.q. beleidsuitvoeringsregels van de afdeling Werk, Inkomen en Zorg een reïntegratiebeleid~~ op, waarin de doelstellingen, de doelgroep of doelgroepen en het beschikbare budget worden aangegeven. Burgemeester en wethouders leggen dit ~~beleidsplan~~ ter ~~vaststelling~~ kennisgeving voor aan de gemeenteraad.

Artikel 4 Eigen verantwoordelijkheid

De WWB legt de eerste verantwoordelijkheid voor de arbeidsinschakeling en het verkrijgen van algemeen geaccepteerde arbeid neer bij de uitkeringsgerechtigde. Burgemeester en wethouders sluiten met hun ondersteuningsbeleid aan op deze eigen verantwoordelijkheid van de belanghebbende. Van de belanghebbende wordt verwacht dat hij¹ eerst zelf naar vermogen tracht arbeid te verwerven. De gemeentelijke ondersteuning is erop gericht de belanghebbende te helpen bij zijn

¹ In deze toelichting staat voor de leesbaarheid hij als de belanghebbende wordt bedoeld, men leze hij/zij.

inzet om arbeid te verwerven en uit de uitkering te geraken. Werk boven inkomen staat daarbij centraal. Als de belanghebbende burgemeester en wethouders om ondersteuning vraagt en deze ook wordt verleend, vraagt burgemeester en wethouders van de belanghebbende inzet om het traject richting werk effectief te laten zijn

Artikel 5 Rechten, plichten en individueel maatwerk

De WWB geeft aan burgemeester en wethouders de verantwoordelijkheid voor het bieden van ondersteuning bij arbeidsinschakeling. Hoewel belanghebbenden aanspraak kunnen maken op ondersteuning, is er geen afdwingbaar recht op ondersteuning op de manier zoals de belanghebbende dat het liefst zou zien. Het is aan burgemeester en wethouders om te zorgen voor een voldoende aanbod van reïntegratie-instrumenten, waardoor individueel maatwerk zoveel mogelijk geboden kan worden.

De belanghebbende heeft aanspraak op ondersteuning bij arbeidsinschakeling en individueel maatwerk. Verder mag de belanghebbende een goede informatievoorziening, een zorgvuldige omgang met persoonsgegevens, een goede klachtenregeling verwachten. Daarnaast zijn er ook verplichtingen aan reïntegratie verbonden. Uitkeringsgerechtigden zijn reeds door het ontvangen van een uitkering aan bepaalde verplichtingen gehouden. Voor diegenen zonder uitkering worden er ook voorwaarden aan het reïntegratietraject gekoppeld. Indien het reïntegratietraject vroegtijdig wordt beëindigd dan wel indien de uitstroom naar betaalde arbeid wordt belemmerd en zulks te wijten is aan handelen of het nalaten ervan door of namens belanghebbende, dan kan dit leiden tot afstemming van de uitkering of het instellen van een vordering op belanghebbende zonder een uitkering.

Artikel 6 Vrijstelling van arbeidsinschakeling

Met de komst van de WWB wordt er alleen in individuele gevallen, tijdelijk ontheffing van arbeidsplicht verleend. Speciale groepen vormen de éénoudergezinnen met kinderen tot 12 jaar en de bijstandsgerechtigden boven de 57,5 jaar en ouder. Bij hen zal nadrukkelijk naar zorgtaken respectievelijk de mogelijkheden op de arbeidsmarkt gekeken worden. Uitgangspunt is dat de mogelijkheden tot arbeidsinschakeling in plaats van de beperkingen centraal staan, zonder de belemmeringen uit het oog te verliezen.

Artikel 7 Budget- en subsidieplafonds

Burgemeester en wethouders kan voor de verschillende voorzieningen budget- en subsidieplafonds vaststellen. Dit vormt ook een weigeringsgrond bij aanspraak op een specifieke voorziening. Daarnaast kan burgemeester en wethouders een plafond instellen voor het aantal personen dat in aanmerking komt voor een specifieke voorzeining.

De gemeente ontvangt voor haar reïntegratietaak een ongedifferentieerd en vrij besteedbaar reïntegratiebudget. Een flink deel van dit budget zal vooreerst worden uitgegeven aan lopende verplichtingen binnen de verschillende instrumenten

gesubsidieerde arbeid. Belanghebbenden hebben echter een aanspraak op een voorziening. Om nu te voorkomen dat de reïntegratietaak een opgeïnd financiering wordt, kan het college budgetplafonds voor de verschillende instrumenten inbouwen. Mocht een plafond dan bereikt worden (werkdeel kan in de loop van het jaar uitgeput raken) dan bestaat de aanspraak op een voorziening voor een belanghebbende uit de ondersteuning door een casemanager. Indien dit noodzakelijk is kunnen door het college van burgemeester en wethouders nadere regels worden gesteld met betrekking tot de financiering van de reïntegratietaak en aanpassing van de begroting.

Wanneer het college van burgemeester en wethouders een aanspraak (artikel 10 WWB)² op ondersteuning afwijst, zal dit met redenen omkleed moeten gebeuren. Tegen deze beslissing staat bezwaar en beroep open.

Het college van burgemeester en wethouders moet bij het besluit op deze aanvraag maatwerk leveren. Dat geldt voor alle doelgroepen en categorieën daar binnen die de gemeente op een evenwichtige wijze moet bedienen. Diverse aspecten maken deel uit van die individuele afweging zoals de individuele capaciteiten, mogelijkheden en omstandigheden, de noodzaak van een traject, het reïntegratieadvies van het CWI, de beoordeling van het reïntegratieadvies, de aanwezigheid van de benodigde voorzieningen of alternatieven daarvoor, de beschikbaarheid van zorg- en hulpverlening en de financiële middelen die beschikbaar zijn en/of nog beschikbaar worden gesteld door de gemeenteraad op basis van de gemeentelijke verordening.

De gemeente moet dus naar aanleiding van een aanspraak altijd een individuele afweging maken of zij die aanspraak wil of kan honoreren. Het ontbreken van financiële middelen alleen is onvoldoende als afwijzingsgrond. Een alternatief aanbod zou immers mogelijk kunnen zijn. Aan de andere kant is het uitdrukkelijk aan de gemeente om te beoordelen of er überhaupt ondersteuning noodzakelijk is en welke vorm die moet krijgen, gelet op het te bereiken doel van arbeidsinschakeling, al dan niet op langere termijn.

Artikel 8 Reïntegratietraject

Bij het bieden van ondersteuning staat werk boven inkomen centraal. De belanghebbende wordt daarbij niet als object, maar als individu gezien. Dat wil niet zeggen dat de ondersteuning van burgemeester en wethouders altijd de vorm heeft die de belanghebbende het liefst zou zien, maar wel dat er zoveel mogelijk individueel maatwerk zal worden betracht. De inhoud van reïntegratietraject wordt in samenspraak met de belanghebbende vormgegeven. Het reïntegratietraject heeft de vorm van een overeenkomst tussen gemeente en belanghebbende, waarin

² Tijdens de parlementaire behandeling richtte de discussie rond dit artikel zich voornamelijk op het feit dat was gekozen voor een aanspraak op een voorziening i.p.v. een recht. Van de zijde van de staatssecretaris werd daarbij benadrukt dat zeer bewust voor deze terminologie gekozen is. Met de keuze wil de wetgever aangeven dat de betrokkene geen absoluut recht heeft op een bepaalde vorm van ondersteuning of voorziening. Hij of zij heeft een aanspraak op ondersteuning overeenkomstig het gemeentelijk reïntegratiebeleid. Die aanspraak is, m.a.w. afgeleid van het gemeentelijk beleid en niet andersom. Een recht op ondersteuning zou m.a.w. een vrij grote druk leggen op het te formuleren reïntegratiebeleid en daarmee juist de verworven beleidsvrijheid op dit terrein danig kunnen beperken. Een aanspraak creëert daarentegen veeleer een verzoek aan de gemeente om zich in het licht van het vastgestelde reïntegratiebeleid te verantwoorden.

naast de inhoud van het traject ook de spelregels, rechten en plichten zijn vastgelegd. Burgemeester en wethouders dragen tevens zorg voor adequate, heldere en begrijpelijke informatie aan de belanghebbende. Reïntegratie-instrumenten worden alleen ingezet als zonder die middelen het vinden van algemeen geaccepteerde arbeid niet mogelijk is of aanzienlijk minder snel verloopt. Bovendien worden de instrumenten alleen ingezet als aan de hand van onderzoek is gebleken dat door de inzet van die instrumenten het vinden van algemeen geaccepteerde arbeid binnen afzienbare tijd mogelijk wordt. Reïntegratie moet bovendien de kortste weg naar arbeid zijn. Daarmee wordt niet alleen de tijd tussen de inzet van het instrument en de werkaanvaarding bedoeld, maar ook de inspanningen die het kost om dat doel te bereiken. De inspanningen zijn gericht op duurzame uitstroom, waaronder wordt verstaan het vervullen van een reguliere baan voor tenminste 6 maanden (waarbij uitkeringsgerechtigde geen uitkering meer ontvangt).

Artikel 9 Werkervaringscomponent binnen een traject

Een uitkeringsgerechtigde kan een werkervaringscomponent aangeboden krijgen als onderdeel van een reïntegratietraject. Het doel hiervan is het opdoen en vasthouden van arbeidsritme.

Artikel 10 Opstapbanen

De opstapbaan is de opvolger van de gesubsidieerde banen die bedoeld is om de belanghebbende, die zonder aanvullende maatregelen niet direct de stap naar een reguliere baan kunnen maken, toch die stap te laten maken. Hij is alleen bedoeld voor mensen waarvan redelijkerwijs kan worden verwacht dat ze met ondersteuning op middellange termijn naar regulier werk kunnen uitstromen. Middellange termijn houdt 24 maanden in. De opstapbaan is per belanghebbende op maat gesneden en kan worden vooraf gegaan door een werkstage, waarin de werkgever en werknemer wederzijds kunnen bekijken of het bevalt. De werkstage geschiedt met behoud van uitkering. De opstapbaan kent de vorm van een arbeidsovereenkomst bij een (private) werkgever. Aan de opstapbaan is een arbeidsontwikkelingsplan van de werkgever ten behoeve van de werknemer gekoppeld. Burgemeester en wethouders dragen zorg voor de ondersteuning van de werknemer en de werkgever.

Artikel 11 Scholing

Burgemeester en wethouders kan een vorm van scholing aanbieden gericht op werk. Dit kan ook in de vorm van subsidie.

Artikel 12 Sociale activering/vrijwilligerswerk

Sociale activering als reïntegratie-instrument kan worden ingezet als uitstroom naar algemeen geaccepteerde arbeid pas op middellange of lange termijn mogelijk is. Het arbeidsperspectief is niet alleen afhankelijk van in de persoon gelegen omstandigheden, maar ook van een veranderende arbeidsmarkt. Niet alleen het arbeidsperspectief is bepalend voor de inzet van een reïntegratie-instrument. Steeds geldt dat het nodig moet zijn, dat de kortste weg naar werk gevolgd wordt en dat het geïndiceerd is. Sociaal activering in het kader van een reïntegratietraject

heeft dan ook de ontwikkeling naar betaald werk als einddoel, maar indien dit niet haalbaar blijkt te zijn kan ook sociaal zelfstandiger of actiever functioneren het doel zijn. Sociale activering wordt gestart als een traject met een duur van 12 maanden, die kan worden verlengd met nog eens 12 maanden, indien het persoonlijke einddoel nog niet is bereikt, maar de ontwikkeling wel duidelijk in die richting is. Sociaal activering als instrument in het kader van een traject bestaat uit begeleiding en het ontplooiën van een activiteit, zoals bijvoorbeeld vrijwilligerswerk. Indien het traject wordt beëindigd, maar de belanghebbende kan de vervolgstap richting werk niet maken, dan wordt de begeleiding afgebouwd en gestopt, maar de ontplooiëde activiteit kan en mag gewoon doorlopen. Daarnaast kan er nog een groep onderscheiden waarbij het arbeidsperspectief nihil. Bij deze groep zal sociale activering niet de vorm hebben van een reïntegratietraject met een beperkte duur, maar voornamelijk of alleen bestaan uit het ontplooiën van een activiteit. Bij deze groep zal meer op afstand periodiek worden bekeken of er nieuwe ontwikkelingen of nieuwe reïntegratieperspectieven en -wensen zijn. Met de instellingen waarbij activiteiten in het kader van sociale activering plaatsvinden zullen werkafspraken gemaakt worden om eventuele nieuwe ontwikkelingen en voortgang te melden.

Artikel 13 Loonkostensubsidies gericht op reïntegratie c.q. opstapbaan

Burgemeester en wethouders dragen voor de duur van de opstapbaan partieel en aflopend bij aan de loonkosten voor de werkgever door middel van een loonkostensubsidie. De hoogte van deze loonkostensubsidie is afhankelijk van de mogelijkheden van de werknemer.

Artikel 14 Loonkostensubsidies gericht op participatie

Burgemeester en wethouders kunnen subsidie verstrekken aan werkgevers die met een persoon behorende tot de doelgroep een arbeidsovereenkomst aanbieden gericht op arbeidsparticipatie.

Artikel 15 Investeringssteun

Voor het in reguliere dienst nemen van een klant in een opstapbaan of het leveren van een bijdrage aan de uitstroom naar een ongesubsidieerde dienstbetrekking kan de gemeente een eenmalige vergoeding aan de werkgever verstrekken.

Artikel 16 Jongeren van 16 tot 23 jaar

Burgemeester en wethouders besteden in hun reïntegratiebeleid extra aandacht aan jongeren, om jeugdwerkloosheid tegen te gaan. Bij de ondersteuning van arbeidsinschakeling van jongeren in de leeftijd van 16 tot -23 jaar zonder startkwalificatie gaat de voorkeur uit naar een gecombineerde inzet van reïntegratiemiddelen op het gebied van leren en werken. Gezien het belang van het voorkomen van jeugdwerkloosheid biedt de gemeente ook actief ondersteuning aan jongeren in de leeftijd van 16 en de 18 jaar zonder een uitkering. Zij komen voor in afwijking van de gehele groep niet-uitkeringsgerechtigden en de Anw-ers wel in aanmerking voor het instrument Opstapbaan.

Artikel 17 Niet-uitkeringsgerechtigden en Anw-ers

De ondersteuning van werkzoekenden die behoren tot de groep niet-uitkeringsgerechtigden en de Anw-ers geschiedt op verzoek van de betrokkene. Net als bij uitkeringsgerechtigde geldt dat deze groep belanghebbenden aanspraak kan maken op ondersteuning, maar dit niet betekent dat de belanghebbende een afdwingbaar recht op ondersteuning heeft op de manier zoals hij dat het liefst zou zien. Ook bij deze groep staat individueel maatwerk voorop. De inhoud van reïntegratietraject wordt in samenspraak met de belanghebbende vormgegeven. Reïntegratie-instrumenten worden alleen ingezet als zonder die middelen het vinden van algemeen geaccepteerde arbeid niet mogelijk is of aanzienlijk minder snel verloopt. Burgemeester en wethouders zetten alleen voorzieningen in voor niet-uitkeringsgerechtigden en de Anw-ers, waarvan het bruto-inkomen en indien van toepassing het inkomen van de partner inbegrepen, niet hoger is dan 130% van wettelijk minimum loon. Een andere beperking betreft het reïntegratie-instrument Opstapbaan, die zal niet voor deze doelgroep worden gezet. De reden daarvoor is dat de financiële middelen van de gemeente voor reïntegratie schaars zijn en niet-uitkeringsgerechtigden en Anw-ers met een inkomen daarboven geacht worden zelf middelen vrij te kunnen maken voor hun arbeidsinschakeling. Burgemeester en wethouders beperken hun ondersteuning bij betrokkenen met een hoger inkomen tot een adviesgesprek met een casemanager.

Ook het reïntegratietraject van een nigger heeft de vorm van een trajectplan en/of trajectovereenkomst tussen gemeente en belanghebbende, waarin naast de inhoud van het traject ook de spelregels, rechten en plichten zijn vastgelegd.

Burgemeester en wethouders beschikken bij deze doelgroep niet over het middel afstemming van de uitkering daar deze groep geen uitkering ontvangt.

Burgemeester en wethouders houden zich dan ook het recht voor overgaan tot het invorderen van de gemaakte en nog verschuldigde kosten in kader van het reïntegratietraject, conform artikel 17 van de verordening. De niet-uitkeringsgerechtigden en Anw-ers kunnen slechts één keer in de vijf jaar aanspraak maken op ondersteuning door burgemeester en wethouders, dat wil zeggen indien bij verwijtbaar gedrag een traject voortijdig wordt gestopt, zal er geen nieuw traject worden aangeboden.

Artikel 18 Oudkomers

Naast de extra aandacht voor jongeren besteden burgemeester en wethouders in hun reïntegratiebeleid ook extra aandacht aan oudkomers. De oudkomer komen op eigen verzoek in aanmerking voor ondersteuning bij het verkrijgen van algemeen geaccepteerde arbeid, indien burgemeester en wethouders daarbij het aanbieden van een voorziening gericht op arbeidsinschakeling noodzakelijk achten. Voor oudkomers met een uitkering zijn aan een reïntegratietraject dezelfde rechten en plichten verbonden als bij de trajecten voor andere uitkeringsgerechtigden. Het reïntegratietraject van een oudkomer kenmerkt zich door een duaal karakter. Centraal staat de taalcomponent met daarnaast een werkervaringsbestanddeel en/of een opleiding of training en/of sociale activering en/of opvoedingsondersteuning. De oudkomers zonder uitkering hebben dezelfde rechten en plichten als andere niggers. Om inburgering te stimuleren, bijvoorbeeld van opvoeders, is evenwel de

genoemde inkomensgrens voor nuggers niet van toepassing op oudkomers zonder uitkering.

Artikel 19 Premies

~~Spreekt voor zich.~~

De gemeente mag geen periodieke premies meer verstrekken, maar mag wel belastingvrij per kalenderjaar één keer een premie van maximaal €1944,00 (artikel 31, tweede lid, onder j WWB) geven om positief gedrag richting activering/uitstroom te belonen.

Bij het verstrekken moet elke keer gekeken worden naar nieuwe omstandigheden in de activering. Voor welke gevallen de premie wordt verstrekt en welke hoogte (tot het wettelijk maximum), dat staat de gemeente vrij zelf te bepalen. De activeringspremie heeft onder de WWB als pré dat deze, in tegenstelling tot de periodieke premies en de vrijlating onder de Abw, belastingvrij kan worden uitgekeerd. Voor de gemeente heeft dit als voordeel dat dit fiscaal voordeliger is, waardoor het verstrekken van premies minder zwaar drukt op het budget. De bijstandsafhankelijke heeft van deze premie daarnaast meer voordeel doordat de premie niet doorwerkt in inkomensafhankelijke regelingen zoals de Huursubsidie. Overigens de premies dienen te worden betaald uit het werkdeel van de WWB, waaruit ook onder meer reïntegratietrajecten, opstapbanen en de gesubsidieerde banen (WIW/ID) moeten worden bekostigd. Indien de gemeente een breed premiestelsel beoogt (stimulering, deeltijd, uitstroom) en dit wil betalen uit een zelfde budget als een stelsel met alleen uitstroompremies, dan vraagt dit om een verdeling van dezelfde middelen over meer mensen en dus een lager bedrag per persoon.

Artikel 20 Kostenvergoeding vrijwilligers

Spreekt voor zich.

Artikel 21 Overige vergoedingen

Indien de uitkeringsgerechtigde kosten moet maken in het kader van toeleiding naar werk, kan burgemeester en wethouders een vergoeding voor deze kosten verstrekken.

Artikel 22 Vrijlating inkomsten uit arbeid en vrijlating onkostenvergoeding vrijwilligerswerk

Artikel 31 lid 2 sub o van de WWB voorziet in de mogelijkheid inkomsten uit deeltijdarbeid gedurende zes maanden vrij te laten. Burgemeester en wethouders zullen deze mogelijkheid toepassen en in beleidsregels nader omschrijven welke doelgroepen en in omstandigheden een belanghebbende in aanmerking komt voor een tijdelijke vrijlating van inkomsten.

Artikel 23 Kinderopvang

Burgemeester en wethouders bekijken bij de ontheffing van de arbeidsplicht nadrukkelijk naar de kinderopvangmogelijkheden voor alleenstaande ouders met kinderen jonger dan 12 jaar. Burgemeester en wethouders bevorderen de

beschikbaarheid van deze voorzieningen, voor zover die opvang nodig is voor het volgen van een traject.

Artikel 24 Nazorg

Indien nodig zal de belanghebbende die volledig uitstroomt naar betaalde arbeid voorzieningen aangeboden krijgen gericht op nazorg.

Artikel 25 Samenwerking in de keten

Bij de reïntegratie van de doelgroep spelen diverse partijen een rol. Indien nodig maken burgemeester en wethouders samenwerkingsafspraken met CWI (in de jaarlijkse Service Niveau Overeenkomst), het UWV en andere partijen.

Artikel 26 Mogelijkheid tot afstemming van bijstand en terugvordering trajectkosten

Een belanghebbende die deelneemt aan een reïntegratietraject is verplicht hier volledig aan mee te werken. Indien dat niet gebeurt treedt de afstemmingsverordening van de gemeente in werking en kan er tevens overgegaan worden tot het terugvorderen van de reeds gemaakte kosten verbonden aan het reïntegratietraject.

Artikel 27 Hardheidsclausule

Spreekt voor zich.

Artikel 28 Onvoorziene situaties

Spreekt voor zich.

Artikel 29 Uitvoering

Spreekt voor zich.

Artikel 30 Inwerkingtreding

Spreekt voor zich.

Artikel 31 Citeertitel

Spreekt voor zich.